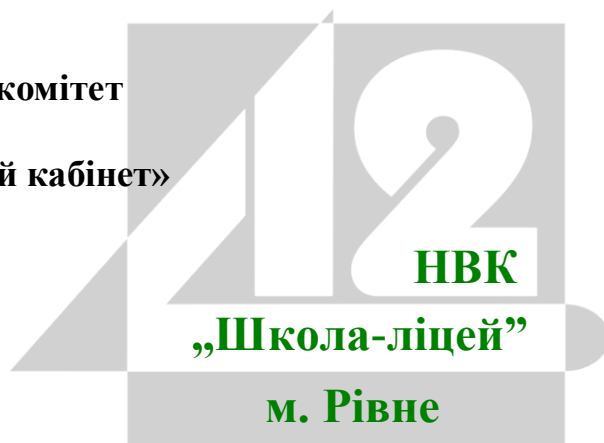

Рівненський міський виконавчий комітет
Управління освіти
КУ «Рівненський міський методичний кабінет»

Формування компетентностей школяра на уроках світової літератури

Учитель Вищої
кваліфікаційної категорії,
"Старший учитель"

Стрельбицька
Валентина
Володимирівна

Рівне 2014

Стрельбицька В.В. Формування компетентностей школяра на уроках світової літератури, Рівне, 43 с.

У посібнику вміщено теоретичне підґрунтя проблеми формування компетентності школяра та використання сучасних технологій і методів навчання на уроках світової літератури. Матеріали можуть бути використані як для підготовки до уроків, так і у позакласній роботі з учнями середньої шкільної ланки.

Рецензенти:

Кривцова Т.В.. – методист центру роботи з обдарованими дітьми

Середюк О.В. – заступник директора з виховної роботи.

Матеріали рекомендовано педагогічною радою НВК №12 «Школа-ліцей» Рівненської міської ради. Протокол №3 від 03.02.2014р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРА	6
1.1.Поняття компетентності.....	6
1.2.Система роботи вчителя у формуванні компетентностей учнів	7
2. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ ШКОЛЯРІВ	10
2.2.КВК «Байка в світовій літературі»	10
2.2.Казковий вернісаж	15
2.3.«Літературний поєдинок» 7кл. (Історична тема в художній літературі)....	20
2.4.Поетична свічка «Світом рухає любов»	24
2.5.Роль літератури в житті людини.....	27
2.6.Людина в життєвих випробуваннях	35
Урок 1. Роман Д.Дефо «Життя та надзвичайні пригоди Робінзона Крузо». Історія створення роману. (6 клас).....	35
Уроку 2. Історія життя Робінзона на безлюдному острові та історія цивілізації	37
Урок 3. Робінзон і П'ятниця.	39
Урок 4. Зв'язне мовлення. Твір-роздум: «У чому популярність роману Д.Дефо?».....	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	43

ВСТУП

Залучення молоді до найкращих зразків світового мистецтва, до шедеврів світової культури сприяє формуванню естетичного смаку, любові до краси, широкого кругозору й образного мислення. Читаючи твори зарубіжних письменників, учні долають географічні кордони, дізнаються про життя людей в різні історичні періоди, особливості розвитку національних літератур.

Виходячи до шкільної дошки, вчитель опиняється в безмежному океані шедеврів світової літератури і кожного разу стикається з певними проблемами. Як не втратити орієнтири в цьому розбурханому морі напрямів, течій, жанрів? Як донести до учнів красу художнього слова? Як зацікавити сьогодишню комп'ютеризовану дитину прочитати цю книгу? Як показати на даному творі зв'язок поколінь? І саме головне – не просто дати учням певний вантаж знань, а й навчити їх мислити, стимулювати їх думки, здатність порівнювати, спостерігати, досліджувати. Адже головне завдання вчителя – це формування духовно багату особистість, здатну творити своє майбутнє.

Вчений і вчитель ХХ ст.. Рибнікова М.О. писала: «Якщо з наших класів вийдуть письменники та словесники – це добре, але не на це ми розраховуємо. Наша справа підготувати яскраво відчувачого та критично мислячого читача.»

Я погоджуюсь з думкою відомого українського філософа Малахова В.А., що в основі викладення літератури завжди є діалог вчителя з учнем і самих учнів між собою. Метою таких занять, насамперед, має стати пошук і утвердження начал добра, які живуть в душі самої людини. Два взаємопов'язані завдання уроків літератури, які неможливо оминати, це по-перше, максимальне сприяння пробудженню в учнів інтересу до особистого самовизначення, адже саме на уроці літератури, як не деінде кожен має можливість висловити себе, увиразнити власні уявлення про добро і зло, любов, сенс життя людини. По-друге, вкрай важливо, щоб це самоусвідомлення від самого початку було спрямовано на ціннісний позитив, щоб саме в світлі добра і любові дитина вчилася акумулювати свою присутність у світі. Необхідність зв'язку освіти з потребами

життя особистості вперше було обґрунтовано в епоху Київської Русі у «Повчанні Володимира Мономаха дітям», звідси важлива роль у структурі уроку літератури належить мотивації навчальної діяльності учнів, мета якої – сфокусувати увагу школярів на проблемі й викликати інтерес до теми, що обговорюється. Суб'єкт навчання повинен налаштуватися на ефективний процес пізнання, мати в цьому особистісну, власну зацікавленість, усвідомлювати, що і навіщо він зараз робитиме. Без виникнення цих внутрішніх підвалин – мотивів учіння і мотивації навчальної діяльності – не може бути ефективного пізнання.

Лев Толстой наголошував: «Якщо учень у школі не навчився нічого творити, то і в житті завжди буде тільки наслідувати, копіювати». Кредо сьогоденного педагога «Навчаючи – розвивай і виховуй». Сьогоднішній урок найбільш повно враховує вікові особливості, інтереси, нахили, здібності кожного учня. Звідси такі поняття, як «нестандартні уроки», «інноваційні технології», «інтегровані уроки» тощо. Сьогоднішнє суспільство вимагає якісного формування особистості як компетентної, досвідченої, життєздатної людини. Критерієм рівня творчої діяльності школяра є ініціатива, активність, логіка мислення, імпровізація. Поєднання репродуктивної і пошукової діяльності учнів сприяє забезпеченню ефективності навчання, повноцінності уроку.

І я погоджуюсь з Гете: «Годинна праці навчить більше, ніж день пояснень».

1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРА

Головною метою шкільної літературної освіти є підготовка грамотного та вдумливого читача з урахуванням його вікових та психологічних особливостей. Такий читач розуміє і цінує твори мистецтва, володіє чуттям прекрасного і здатен до повноцінного критичного сприйняття художнього твору, як мистецтва слова. Вивчення світових творів сприяє формуванню в учнів уявлень про єдність світового, літературного, культурного і цивілізованого процесу і, в той же час, про самобутність національних особливостей його конкретних складових, неповторність внеску до світової мистецької скарбниці людства кожної національної літератури, вивчення якої передбачене шкільними програмами.

Економічні, соціальні, політичні і культурні зміни, які відбуваються у сучасному українському суспільстві, вимагають якісного формування особистості як компетентної, досвідченої, життєздатної людини.

Сучасна школа – це простір життя дитини, простір можливостей і реалізації духовних потреб та інтересів. Згідно з обласною Програмою національного виховання учнівської молоді Рівненщини, формування життєвих компетенцій школярів здійснюється за такими напрямками: формування цілісного ставлення особистості до держави і суспільства, до історичних, культурних і духовних надбань рідного краю, до сім'ї, родини, людей, до себе, до праці, до мистецтва.

Мета навчання – освоєння стрижневих життєвих компетенцій, соціальних і життєвих ролей, підхід до знань, як до інструменту, засобу розв'язання проблем, які стоять перед суспільством, людиною.

1.1. Поняття компетентності

Поняття «компетентність» значно ширше поняття «знання» й «уміння», оскільки передбачає сукупність фізичних та інтелектуальних якостей і властивостей, потрібних людині для самостійного і ефективного виходу з різних

життєвих ситуацій, щоб створити кращі умови для себе в конструктивній взаємодії з іншими.

Компетентність – (з латини «competens» - «відповідний, здібний») це майстерність не стільки в змісті виконання, скільки в організації і системному розумінні понять.

1.2. Система роботи вчителя у формуванні компетентностей учнів

Система роботи вчителя світової літератури у формуванні компетентного школяра включає в себе:

- формування вмінь і навичок грамотного читача;
- виховання життєво-компетентного громадянина;
- виховання в учнів інформаційної культури, постійного прагнення до пошуку інформації, формування навичок систематизації та особистої оцінки інформації;
- забезпечення особистісних потреб учня у дозвіллевій діяльності та професійному самовизначенні;
- стимулювання самоосвітньої діяльності учнів, їх критичного мислення і активної творчості на уроках.

Звідси **основні групи компетентностей:**

1. **Соціальні** – характеризують уміння людини повноцінно жити в суспільстві, брати на себе відповідальність, приймати рішення, робити вибір, безкомпромісно виходити з ситуацій;
2. **Полікультурні** – не тільки володіння досягненнями культури, але розуміння та повага до людей інших національностей, релігій, культур, мов, рас, політичних уподобань та соціального становища;
3. **Комунікативні** – уміння спілкуватись усно і письмово, розуміння психологічних особливостей спілкування, наявність навичок самопрезентації;
4. **Інформаційні** – уміння добувати, осмислювати, опрацьовувати та використовувати інформацію з різних джерел, уміння зберігати і передавати інформацію;

5. Компетентність саморозвитку та самоосвіти – це потреба і готовність постійно навчатися протягом усього життя;
6. Компетентність продуктивної творчої діяльності – уміння бачити проблему, шукати шляхи її подолання.

Формування таких компетентностей включає в себе творчу діяльність як учня, так і вчителя. Ефективність формування творчої особистості учня безпосередньо залежить від творчої діяльності, професійності педагога.

Так, формуючи *соціальну компетентність*, вчитель чітко продумує завдання учням, які передбачають самостійний пошук їх розв'язання. Обов'язкова умова – врахування індивідуальних можливостей школярів. Потрібно давати дітям можливість проявити ініціативу при підготовці до уроку: зробити малюнок, підготувати презентацію, бути консультантом тощо.

Учень визначає мету своєї діяльності на уроці, залучається до самоврядування, ставить особистісно значущі цілі. Робота в групах дозволяє використати самооцінку та взаємооцінку учнів. Гармонійно-розвинену особистість не можна уявити без формування гуманітарного світогляду, прилучення до надбань світової культури, осмислення розмаїття шляхів розвитку людства. Культура як феномен суспільного життя розкриває особливості поведінки, свідомості і діяльності людей у конкретних формах існування (культура праці, культура побуту, естетична культура, тощо).

Вивчення літератури у світлі *полікультурних компетенцій* передбачає ознайомлення учнів із моделями світу, образом і місцем людини в культурах античності, Середньовіччя, Відродження, класицизму, романтизму, реалізму, модернізму.

Розумінню цілісності світу сприяє використання вчителем творів різних видів мистецтв, міжпредметних зв'язків. Важливою умовою формування полікультурних компетенцій є грамотно організований діалог вчителя і учня, який формує вміння вільно, аргументовано говорити про явища мистецтва і культури, про сферу духовного життя людини.

Саме вчитель, використовуючи діалогічні методи, спонукає учнів висловлювати власну думку, давати аргументовану відповідь, розвиває мовленєву культуру школярів.

Формуванню **комунікативної компетентності** сприяє цілий арсенал форм і методів роботи на уроці: «мозковий штурм», ділові ігри, письмові роботи у формі твору, есе, листа до героя, звіту про експедицію, тощо. Вчитель створює проблемні ситуації, розробляє правила ведення дискусії, вчить ставити запитання та толерантно на них відповідати. Комунікативні вміння розвиваються на уроках – судах, уроках – подорожах, прес – конференціях, тощо.

При підготовці певних проектів важливо допомогти учню зорієнтуватися у широкому інформаційному просторі. Тому важливою є **інформаційна компетентність**, вміння усвідомлено підбирати інформацію, скласти план, тези, добувати додаткові знання з комп'ютерних баз Інтернету.

Використання інтерактивних методик, проведення нестандартних уроків, організація дослідницької роботи учнів розкриває творчу активність школярів, їх уміння бачити проблему, шукати шляхи її вирішення, планувати та організовувати свою діяльність, як продуктивно-компетентнісну.

2. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ ШКОЛЯРІВ

2.2. КВК «Байка в світовій літературі»

(Позакласний захід у бкласі)

1. Звучать фанфари. Виходять ведучі

Ведучий 1.

Дорогі друзі, ми раді вітати вас в клубі веселих і кмітливих шестикласників. А зібрала нас всіх любов до найдавнішого і вічно молодого жанру літератури – байки.

Ведучий 2.

Базікають, що байка свій вік одробила,

І час її списать в архів.

Не тратьте, друзі, марно слів,

Потрібно, щоб вона влучніше була.

Ведучий 1.

Я скажу вам так: байка – це вічне, вона служить Добру, завжди потішна, повчальна, про серйозне говорить жартома, а жарти у неї серйозні.

Ведучий 2.

Тож, друзі, почнімо програму

Витівок у нас великий запас.

А для кого вони? Для вас!

Ми знаємо, любите ви гру,

Пісні, загадки й танці.

Відкриваємо ж чарівний світ

У світовій ми байці.

Ведучий 1.

Ми раді представити вам команди-суперники:

Команда 6-Е класу – «Вовки»

6-Ж – «Лисиці»

Ведучий 2.

Дорогі учасники. Сьогодні вам доведеться показати глибокі знання і багату фантазію, проявити артистичні здібності, вміння з гумором сприймати і перемогу, і поразку, адже це лише літературна гра.

Ведучий 1.

Команди, почнімо привітання

«Вовки»: Ми суперників вітаєм,
 І програти їм бажаєм,
 Бо смілива вовча вдача:
 Перемога буде наша.

«Лисиці»: Ми схитруєм і змудруєм,
 Вас, вовків, перехитруєм,
 Не підемо ми додому,
 Не здобувши перемогу.

Ведучий 2.

Але який К В К без журі? Знайомтесь

Ведучий 1.

Конкурс 1 «Розминка»: (1б)

Впізнай автора цих розповідей:

«Я відомий байкар. Був рабом-невільником. Мав велике черево, чималу голову, горб на спині. Складав байки у прозовій формі. Написав їх майже 650».

(Езоп)

«Мене теж вважають відомим байкарем. Мій батько залишив мені у спадок

солдатську скриньку з книжками. Я навіть не мав змоги вчитися у школі, але видавав декілька сатиричних журналів».

(Крилов)

Конкурс 2 «Ерудит» (2б)

Відповісти на три запитання:

I-команда: а) Дати визначення байки як жанру літератури?

б) Назвати всіх байкарів яких ви знаєте?

в) Чим байка схожа на казку?

II-команда: а) Що таке алегорія?

б) Назвіть усі байки які ви знаєте?

в) Чим байка відрізняється від казки?

Конкурс 3 «Знавець» (2б)

Закінчити речення. З якої байки слова?

I-команда

а) Коли згода між людьми...

(ЇХ важко перемогти, коли незгода - легко) (Езоп «Хліборобові діти»)

б) Не слід зневажати...

(нічого, щоб згодом не довелося шкодувати) (Езоп «Мурашка і цикада»)

II-команда

а) Так навіть справедливий захист...

(немає сили для тих, хто заповзвся чинити кривду.) (Езоп «Вовк і ягня»)

б) Є гроші – має право...

(Немає, то під суд іди.) (Лафонтен «Зачумлені звірі»)

Конкурс 4 «Зашифрована байка» (2б)

Відгадати назву байки по трьох деталях, які стосуються якоїсь байки.

I-команда: Ноти, стільці, скрипка...

(Крилов «Квартет»)

Зима, збіжжя, танці...

(Езоп «Мурашка і цикада»)

II-команда: М'ясо, дерево, голос...

(Езоп «Крук і лисиця»)

Струмок, ліс, злість...

(Крилов «Вовк і ягня»)

Конкурс 5 Конкурс капітанів (по 1б)

1. Кого називають родоначальником жанру байки? (Езопа)
2. Хто став зачинателем європейської літературної байки?(Жан Де Лафонтен)
3. З яких частин складається байка? (Розповідь і мораль)
4. Повчальна частина байки – це... (Мораль)
5. Кому належать перші поетичні байки? (Федру)
6. Яких українських байкарів ви знаєте? (Сковорода, Глібов, Гулак-Артемовський)
7. Яке соціальне становище Езопа? (Раб)
- 7а. Хто він за походженням? (Фракієць)
8. Хто такий Ксанср? (Філософ, господар Езопа)
9. Що вихвалявся випити Ксанср? (море)
10. Хто висунув обвинувачення проти Езопа? (Жреці храму Аполлона)
11. Як розумієте афоризми з байок:
 - а) Левова частка (Більша частина чогось, одержана по праву сильнішого)
 - б) З піску мотузки вити (Скнара, який вміє все на свою користь)

перевернути).

Гра з глядачами – вболівальниками. (16 команді)

1. У якій байці автор висміює не справедливий суд? (Глібов «Щука»)
2. У якій байці засуджуються лінощі, ледарство? (Глібов «Коник-стрибунець», Крилов «Стрекоза і муравей»)
3. Як називаються сюжети, що переходять від одного байкаря до іншого? (Мандрівні)
4. Хто є автором байки «Зачаровані звірі»? (Лафонтен)
5. У якій байці говориться «Ця байка стосується нерозумної людини»? (Езоп «Крук і лисиця»)
6. Впізнай байку за мораллю: «Так в людей буває, хто не спроможний досягти чогось, посилається на обставини» (Езоп «Лисиця»)
- 6а. У сильного безсильний винен завжди (Крилов «Вовк і ягня»)
7. Висновком якої байки могли б бути такі прислів'я:
Іде зима, а кожуха нема. Зима спала, де літо було. Готуй воза взимку, а сани влітку. (Крилов «Стрекоза і Муравей»).

Конкурс 6 «Пантоміма» (3б)

Користуючись жестами показати 2 байки

- «Мартышка и очки»

- «Лебедь, щука, рак»

Конкурс 7 «Домашнє завдання» (5б)

Інсценізація байки

Слово журі

Нагородження переможців

Ведучий 1.

Наша гра підійшла до кінця. Думаю, ви ще більше зуміли зрозуміти слова французького байкаря Лафонтена: «Оспівую в байках героїв я буденних, яких не знав Езоп в своїх краях священних. Дають уроки нам правдиві ці пісні. Тут

розмовляють всі, і раби мовчазні, стосуються людей навчальні їх поради. У образах тварин людські видніші вади!»

Ведучий 2.

Тож запрошуємо вас прислухатись до мудрого Леоніда Глібова: «Моторнії сини й онуки! Читайте байку для науки».

2.2 Казковий вернісаж

(позакласний захід для 5 кл.)

Мета: показати знання казок, виховувати вміння інсценізації.

Оформлення зали: виставка книжок дитячих малюнків.

№1 Виходить кіт учений:

Хороші справжні друзі

У мене поруч є.

Ніяк не уявляю без них життя моє.

Розкажуть про будови,

Про мандри і бої,

Живуть в книжковій шафі

Товариші мої.

- Відгадали діти моїх друзів?

- А ви любите читати?

- А які книги вам особливо подобаються? Казки?

Тож запрошуємо вас до себе на казковий вернісаж.

А ось і перші гості:

Звучить

музика:

Вихід гостей

1. – Я – дівчинка Попелюшка. Живу з батьком, мачухою та її дочками. Мачуха ненавидить мене! Я роблю найбруднішу роботу. За це мене знаєте як називають? (Чорногузка)

Коли син короля влаштував бал, то мачуха і сестри поїхали, а мене залишили вдома. Я дуже хотіла поїхати з ними, але мусила натомість прибирати в хаті. А я все ж таки потрапила на бал! А хто мені допоміг відгадаєте?

(Хрещена мати)

О як я раділа що потрапила на таке свято! Мачуха і сестри не підозрювали, що я поруч.

2. А я пасербиця із німецької народної казки «Пані метелиця».
3. А я Царевич Єлісей із казки Пушкіна «Про мертву царівну і сім богатирів».
4. А мене впізнаєте? Я – Герда із казки Андерсена «Снігова королева».
5. А я Дюймовочка.
6. А я – маленька розбійниця із казки Андерсена. Та інші персонажі...

№1. Кіт учений: та зачекайте «До нас завітав ще один гість. Впізнаєте»?

№2. Оле Лукойє: Я з'являюсь тихенько ввечері, прочиняю тихенько двері і бризкаю дітям в очі солодке молоко, повіки в малят злипаються і вони засинають.

Тоді я сідаю і дістаю свої парасольки. Ось цю – яскраву – я розкриваю над хорошими дітьми, і їм цілу ніч сняться чарівні казки. А цю – тьмяну – над неслухняними, і тоді вони за цілу ніч нічого цікавого не побачать. Але я впевнений, що серед вас таких немає. Правда?

№1 Кіт учений: Справді, Оле Лукойє, наші п'ятикласники – хороші, працюють, вони люблять читати і слухати казки. Хочеш перевірити?

Діти? Покажімо на що ми здатні, гаразд.

Прошу героїв казок вийти на сцену і сісти за столом. 5-В і 5-Д кл.

І конкурс: «Чий це портрет»

№1 Кіт учений

А в залі хтось знає відповідь на запитання:

1. «Він був дуже гарно вдягнений. На ній шовковий жупанчик, тільки не можна сказати, якого він кольору. Під пахвою у нього парасолька.»

(Оле Лукойє)

2. «Я її впізнав як тільки побілів і хусточка на ній та сама дірява і чобітки плохенькі, ті, що в день на ній були. Ми, зимові місяці, її добре знаємо. Чи то біля ополонки її зустрінеш з відрами, чи в лісі з оберемком хмизу, і завжди весела, привітна»

(Пасербиця)

3. «Сніжинка почала зненацька рости все більше і більше, і стала раптом молодою жінкою, закутаною в найтонший білий серпанок, затканих немов з мільйона зірчаних сніжинок.»

(Снігова Королева)

4. І по правді молодиця,

Що й казати була цариця.

І висока, і струнка,

І розумна, і метка.

Тільки дуже вередлива,

Гордовита та злоблива.

(Мачуха)

5. «З довгою жорстокою бородою і кущистими навислими бровами.»

(Стара розбійниця)

6. Цей герой на вигляд маленький та сіренький.

(Соловей)

7. Кругленький, самовпевнений чоловік, який до того ж вмів літати, як ніхто.

(Карлсон)

II конкурс «Вікторина»

№2 Оле Лукойє

1. Ким за національністю був Андерсен?

(датчанин)

2. Що помітили Кай і Герда, коли повернулися додому? (вони подорослішали)
3. Куди наказала зла цариця завести царівну? (в хащі)
4. У чому за словами старої фінки, сила Герди?
5. Яка квітка на капелюшку жінки нагадувала Герді про мету подорожі?
6. У якому місті народився Пушкін?
7. Яка головна риса Попелюшки?
8. Хто з казкарів підписувався ім'ям свого сина?
9. Які пори року зустрічаються вам у казці «Дванадцять місяців»?
10. Як назвали няню Пушкіна?
11. Що шукали герої казки «12 місяців»?
12. Що несла червона шапочка?
13. Хто загубив починок?
14. Де живуть казкові герої Пушкіна?
15. Святковий вечір, що змінив життя Попелюшки?
16. Зріст Дюймовочки?
17. Слово, яке мусив скласти Кай?

III конкурс: «Чий це предмет»

№1 Кіт Учений

1. Горщик з трояндами?	(Кай та Герда)
2. Гарбуз?	(Попелюшки)
3. Перина?	(Пані метелиця)
4. Золота клітка?	(Солов'я)
5. Панчоха?	(Пеппі)
6. Роги?	(Північного оленя)
7. Капелюшок з квітами?	(доброї чаклунки)
8. Чарівна паличка?	(доброї феї)

9.	Отруєне яблуко?	(злий феї)
10.	Дзеркало?	(Тролю)
11.	Муфта?	(Герді)
12.	Каблучка?	(Дівчинці-пасербиці)

IV конкурс: «Конкурс краєзнавців»

№2 Оле Лукойс

Завдання: визначити батьківщину казок.

1.	«Василина прекрасна»	(Росія)
2.	«Червона шапочка»	(Франція)
3.	«Пані метелиця»	(Німеччина)
4.	«Симбад-мореплавець»	(Арабська)
5.	«12 місяців»	(Росія)
6.	«Кіт у чоботях»	(Франція)
7.	«Пензлик Маляна»	(Китай)
8.	«Дикі лебеді»	(Данія)
9.	«Попелюшка»	(Данія)
10.	«Казка про золоту рибку»	(Росія)

№2 Оле Лукойс: Ох діти, що не загадаю, все ж бо ви знаєте. Молодці!

Бачу, справді любите читати, багато знаєте про казку.

№1 Кіт учений: А як їх не читати, як не любити?! Видатні казкарі, як ті чарівники, пробуджують в душах людей такі почуття, як чуйність, вірність, любов, доброта, вчать бачити прекрасне не тільки у зовнішності, а й в душі.

№2. Оле Лукойс: То ж ми прощаємося що сьогодні з вами, дорогі герої книжок, ми кажемо вам «до побачення». А вас, діти, запрошуємо і далі подорожувати чарівним Садам зарубіжної літератури.

Звучить музика: _____

2.3.«Літературний поєдинок» 7кл. (Історична тема в художній літературі)

I учень: Є на світі братство прекрасне
Неспокійних любителів книг
Їм підвладне минуле й сучасне
Перед ними – сто тисяч доріг.

II учень: Є на світі братство чудесне
Юних, вірних любителів книг.
Їм підвладне минуле й прийдешнє
І не дарма знають про них.

I учень: Увага! Увага! Запошуємо любителів і знавців літератури до поєдинку!

II учень: А темою нашої розмови стане історична тема в художній прозі.

I учень: У поєдинку зустрічається команда: 1.
2.

II учень: Умови та правила гри:

- Гра складається з 8-ми раундів.
- Уважно слухайте запитання.
- Відповіді обговорюються всією групою.
- Висловлюватись необхідно якомога чітко по суті.
- Готовністю відповіді служить знак – піднята рука.

I учень: 1 раунд «Про кого йдеться?» (1 бал)

- 1) Дитинство і юність письменника пройшли на Україні, його батько захоплювався театром, писав комедії українською мовою. (Гоголь)
- 2) Пращури цього письменника були зубожілі дворяни. Його батько був

адвокатом, тож і син мав обрати цей шлях. (В.Скотт)

3) Цей письменник був адвокатом. (В.Скотт)

4) Ця людина обіймала посаду чиновника, викладав в університеті.

(Гоголь)

5) Усі романи цього письменника Байрак читав 50-ки разів. (В.Скотт)

6) Цей письменник як ніхто в своїй творчості використовував фольклорно – пісенний матеріал народу. (Гоголь)

II раунд «Продовж речення...» (1 бал)

1) В.Скотт народився в місті... (Единбург)

2) Гоголь навчався в... (Ніжинській гімназії)

3) В.Скотта вважають... (Засновником історичного роману)

4) Найбільший твір Гоголя... (Мертві душі)

5) На щиті Гуа-Гілберта було написано... (Стережися ворога)

6) Принц Джон під час турніру в Ешбі тримав на руці... (Сокола)

7) Першим при в'їзді на Січ Тарас із синами зустріли... (сплячого козака)

8) Козаки озирали навколо очима все поле й долю свою... (Орлину)

III раунд «Чому так» (10 балів)

Команди шляхом жеребкування отримують завдання на карточці:

1. Доведіть, що твір Вальтера Скотта – історичний роман?

2. Доведіть, що твір «Тарас Бульба» Гоголя – історична повість?

IV раунд «Запрошуємо на...» (10 балів)

Завдання на карточці.

1. Розповісти про звичаї, традиції Запорізької Січі.

2. Умови і традиції проведення лицарського турніру.

V раунд «Відгадай...» (1 бал)

1. Якого кольору був тюрбан у Ребекки? (Жовтого)
2. Хто наречений леді Ровени? (Адельстон)
3. Як звали на турнірі загадкового лицаря, який допоміг Айвенго? (Чорний лицар)
4. Яке було прізвисько у Адельстона? (Неповороткий)
5. Що сталося з ребеккою під час облоги замку Фрон де Бефа? (Її викрав Буа-Гілбер)
6. Як вдалося Вамбу пройти в замок Фрон де Бефа? (в одязі ченця)
7. Що було сигналом для штурму замку Фрон де Бефа? (Пожежа)
8. Хто в романі є прототипом Робіна Гуда? (Локслі лучник)
9. Що змусило норманів зупинитися в замку Седріка? (Гроза)
10. Слуга, що врятував Седріка з полону це...? (Вамба)
11. Чим була Запорізька Січ для українських юнаків? (Найкращою наукою)
12. Що є найважливішим у житті Тараса? (вбивство сина)
13. Як Тарас сприйняв зраду Андрія? (вбив сина)
14. Як вшанував Тарас пам'ять Остапа? (помолився за смерть)
15. Яким був кінець Тараса? (спалили ляхи)
16. Чому Тараса схопили ляхи? (нагнувся за люлькою)

VI раунд «Вірю – не вірю »

1. Чи вірити, що син Тараса навчався у монастирі? (ні)
2. Чи вірите, що Тарас дозволяв синам безвідповідально ставитися до навчання? (ні)
3. Чи вірите, що матір сприйняла спокійно від'їзд чоловіка та синів? (ні)
4. Чи вірите, що козаки прислухалися до думки Тараса? (так)

5. Чи вірите, що степ є символом волі для козака? (так)
6. Чи вірите, що козаки тримали в облозі місто Рівне? (ні)
7. Чи вірите, що вирішальне слово по розділенню війська належить Бульбі? (ні)
8. Чи вірите, що Тарас не дозволив поховати Андрія? (так)
9. Чи вірите, що пробратися у Варшаву допоміг Яккель? (так)
10. Чи вірите, що Тарас плакав, коли його схопили ляхи? (так)
11. Чи вірите, що мученицьку смерть Тарас прийняв на кручах Дніпра? (ні)
12. Чи вірите, що про Тараса розповідали в літописах? (так)

VII раунд «Відгадай героя за описом» (4 бала)

1. Одежа його складалася з однієї шкіряної куртки, пошита з дубленої шкіри якогось звіра. (Свинопас Гурт)
2. На ньому була одяг ченця, пошита з прекрасної тканини, плащ з каптуром з найкращого орламандського сукна. (Пріор Еймар)
3. На ньому був багатий пурпурний із золота костюм, а на голові розкішна хутряна шапочка. (Принц Джон)
4. Уся його постать, розпатлане волосся і борода, хутряний плащ і висока жовта шапка. (Єврей Ісаак)

VIII раунд «Чия річ і яка її роль»

1. Срібний ошийник (Блазню Вамбі)
2. Синя рукавичка (Ребеці, символ гідності, незалежності)
3. Мисливський ріг (Локслі подарував Чорному лицару, символ вільного товариства)
4. Скринька з коштовностями (Ребекка подарувала Ровені. Відмова від мирного життя)
5. Уламок дерев'яного хреста (поліграм Айвенго, заклад)

6. Сідло, люлька (Тараса)
7. Іконка (сином Тараса Бульби дала мати)

Підсумок гри

Вітання команди – переможниці

2.4.Поетична свічка «Світом рухає любов»

(позакласний захід у 8 класі)

Мета: усвідомити і відчувати велику силу чистого і зворушливого кохання, яке облагороджує душу, кличе на подвиги; пробудити щирі почуття, шляхетні поривання, розвинути художній смак, удосконалювати навички виразного декламування.

Обладнання: портрети поетів, плакати з цитатами, наприклад: любов – це прояв безсмертного начала у істоті смертній. (Платон)

Хід заняття

(музика)

Ведучий І

Що «водить сонце і світила ?» Це слова Данте Аліг'єрі з невмирущого твору «Божествена комедія». Кохання... Про нього мріють, його чекають. Воно випромінює доброту, закохані перебувають в іншому світі.

Кохання, любов – це джерело натхнення, радості. Людина піднімається на небачені творчі вершини. Ось тоді народжуються найцінніші мистецькі шедеври. Саме про це ми говоритимемо сьогодні.

Я хочу запалити цю свічку, як символ поруху людської душі, символ пристрасті, почуттів.

Ведучий ІІ

Кохання – це центральна тема поезії Сапфо. Муки ревності, плачі

прощання – цими мотивами переповнена її творчість. Кохання – страждання. Вона прославляє богиню Венеру:

Жереб мені випав такий:

Серцем палким любити

Ласку весни,

Розкіш, красу,

Сонця ясне проміння.

Венера заступниця жінки. Античні поети оспівували її красу, її душу. Вони і поклонялися їй як богині.

Сапфо (учениця в костюмі поетеси):

Квітка в таємному захисті тихого саду зростає,

Ані отарам неznана, ні гострим не знищена плугом;

Дощ її пестить і зміцнює сонце, і вітер леліє.

Всім юнакам принадна і дівчатам усім вона люба,

Тільки ж, надламана нігтем, вона поникає і в'яне.

Вже юнакам не принадна й дівчатам вона вже не люба.

Дівчина теж, поки чиста зростає, - усім вона мила;

Тільки ж утратить невинності цвіт поневажене тіло –

Більш не бажана вже юнакам і не мила дівчатам.

Ведучий I

У епоху Середньовіччя прекрасним дамам служила лицарська поезія. Данте Адіг'єрі у 9 р. побачив дівчину Беатріче «одягнену у дуже благородний пурпуровий колір».

(Виходить учень у костюмі Данте)

Учень (костюм Данте – плащ, берет)

Я зустрів славу панну мого серця – Беатріче,

Що означає «Благородна».

Кохання заповнило мою душу.

Я втратив все: сон, силу волі, спокій:

В своїх очах вона несе кохання, -
На кого гляне – всі блаженні вмиць;
Як десь іде, за нею всяк спішить,
Тріпоче серце від її вітання.
Така владарка мого серця мила,
Така вона вродлива і проста,
Що біля неї з подиву несила
Підняти зір і рознімись уста.
Її очі освітила доброта...

Ведучий II

Давайте тепер пригадаємо з вами поетів-романтиків XVIII-XIX ст.. (Гейне, Міцкевич, Байрон). Вони вважали, що кохання, любов – це вірна опора, провідна зоря в бурхливому морі життєвих незгод. Поети шукали свій ідеал жінки.

Учень (в костюмі Байрона)

І ділять нас не води швидкоплинні,
Не пасмо гір, чи прірва повна тьми,
Як ті краї, де народились ми,
Палку дочку полуденного краю
Із півночі прибулець полюбив.
Та жаром півдня кров його палає,
Якої і борею не остудив...

Палко закохався Байрон у Терезу Гвіччеалі. Це сталося після його розчарувань, коли він пообіцяв собі, що більше ніколи не покохає жодну жінку.

Ведучий I

Кохання – це оспіване поетами почуття, що зводить з розуму закоханих і веде до раю мрій та блаженства. Любов окриляє людину, дає силу, наснагу у житті, ніби воскрешає її із забуття. (Зачитує гасла з плакатів)

Ведучий II

Без любові немає повноцінного щастя, немає тепла. Природа, краса ночі тьмяніють при згадці про милу далеку людину. Любов жива. Вона – у скрипці, у подиху вітру, у посмішці, у слові. Це дивне почуття дано нам Богом. Бережіть його, адже, коли людина закохана, тоді вона сильна, тоді дарує й іншим радість, надію, любов. Візьміть кожен у свою життєву дорогу промінчик тепла від нашої свічки любові. І хай вона запроменіє у ваших душах ясним, чистим, нетлінним вогнищем кохання. (Звучить музика)

2.5.Роль літератури в житті людини

(урок в 9 класі)

Мета: активізувати знання учнів, розширити уявлення про історію розвитку літературного мистецтва, розвивати вміння висловлювати, аргументувати думку, виховувати вдумливого читача.

Обладнання: схема.

Хід уроку

I.Організаційний момент.

1) Актуалізація знань

- Що таке світова література?
- Які роди і види літератури знаєте?
- Яким жанрам надаєте перевагу?

2) Складання схеми: «Роль літератури в житті людини».

3) Складання схеми: «Етапи розвитку світової літератури»

Древні цивілізації Античність	VIII ст. до н.е. – V ст. н.е	Есхіл, Гомер, Софокл. Міфи, казки, поеми
Середньовіччя	V-XV ст..	Данте, Лі Бо, Ду Фу, Омар Хайям
Відродження	XVII-XVIII ст..	Петрарка, Шекспір, Сервантес

II. Узагальнення вивченого.

Гра «Дев'ятий вал».

Правила: три команди і по черговому вчитель дає запитання. Команда за перше запитання одержує 9 балів, друге – 6, третє – 3. Перемагає той, хто має більше балів.

I-тур: Упізнай письменника

I Вал.

1) Сучасники сприймали його, як поета «небожителя у земному вигнанні».

2) Він відмовився від істету, що давав йому право стати державним службовцем, бути забезпеченою людиною, і разом із наставником даосом вирушив у мандри, жив у горах.

3) Він створив понад 900 віршів у різних жанрах середньовічної китайської поезії. Основною темою їх є «поезія гір та вод».

(Лі Бо)

II Вал

1) Про цього поета писали: «Він був таким, як усі ми: інколи мерзнув і голодував; інколи жив прекрасно, багато думав і працював. Але разом з тим встигав і любити. Кого?.. Людину загалом.»

2) У день смерті він написав заповіт. Потім помолився і після цього не їв і не пив, вклонився до землі і сказав: «О Боже мій! Ти знаєш, що я пізнав Тебе в міру своїх можливостей. Прости мені моє пізнання Тебе – це мій шлях до Тебе. І помер.

3) Сучасники називали його «Доказом істини»; «Знавцем грецької

науки»; «Царем філософії Сходу і Заходу».

(Омар Хайям)

III Вал (I туру)

1) Його батьком називали бога ріки Мелета, а матір'ю – німфу Кретеїду.

2) Деякі сучасники лаяли його за те, що він зобразив богів не ліпшими від людей, а навіть гіршими.

3) Його безсмертні твори називають «енциклопедією давнини». Це найпрекрасніші перлини світової культури і національна гордість греків.

(Гомер)

IV Вал

1) Його вважають родоначальником нової європейської поезії.

2) На його надгробку напис: «Тут його немає, шукайте його серед живих, серед тих хто шанує його ім.'я».

3) Усі свої сонети він присвятив коханій Лаурі.

(Франческо Петрарка)

V Вал

1) Йому належить фраза, що стала крилатою: «Бійтеся данайців, навіть тих, хто приносить дари».

2) Помираючи, він заповів спалити свою нескінчену книгу і викарбувати на своєму надгробкові епітафію: « Зродила мене Мантуя, схопила Калабрія, тепер держить Парфенот, я оспівував пасовиська, села і героїв.»

3) Своєю історико-героїчною поемою він хотів прославити Октавіана Августа, рід Юліїв, Рим і Римську імперію.

(Публій Вергілій Марон)

VI Вал

1) Алжирський Гасан-паша називав його «одноруким дияволом», а друзі «Великим Манко».

- 2) На сторінках його роману живе 660 персонажів.
- 3) Його захопили алжирські пірати, він провів у полоні 5 років.

(Сервантес)

VII Вал

- 1) У своєму щоденнику він записав : « У рік 1327, у квітні, в першу годину шостого дня зайшов я в лабіринт, з якого немає виходу».
- 2) Його вважають першим альпіністом.
- 3) На Капітолійському пагорбі він був увінчаний лавровим вінком.

(Петрарка)

VIII Вал

- 1) У 8 років на пам'ять вивчив весь Коран.
- 2) Свої поетичні твори писав на мові фарсі.
- 3) Він є основоположником жанру рубаї.

(Рудакі)

IX Вал

- 1) Він створив календар «Малікшажове літочислення», що його і до нині вважають найдосконалішим календарем, точнішим за сучасний на сім секунд за рік.
- 2) Прізвище цього поета означає «майстер, що шиє намети».
- 3) Йому належать слова: «Того, що суджене, боятися не треба. Боюсь несправедливо прожити на землі».

(Омар Хайям)

II тур: Упізнай літературного героя

I Вал

- 1) Його ім.'я означає «провидець».
- 2) Він виступив проти двоюрідного брата, що хотів знищити людей.
- 3) Він дав людям вогонь, навчив ремесел, мистецтву, наукам.

II Вал

1) На початку твору його зітхання за коханою видаються нещирими і надуманими.

2) Під впливом справжнього щирого почуття, що оволоділо ним, герой знайшов нові слова, в яких відобразився його пристрасний та емоційний характер.

3) Через збіг обставин він не одержав листа і, думаючи, що кохана мертва, випив отруту.

(Ромео. «Ромео і Джульєтта» Шекспіра)

III Вал

1) Він радий позбутися важкої хліборобської праці, та мати змогу набивати собі черево. Але його тверезий розум, обачність, бажання будь-що розбагатіти зазнають поразки.

2) Поступово його вчинками перестають керувати гонитва за наживою, виникає бажання захистити справедливість.

3) Переймаючись ідеями свого господаря і товариша, цей герой не соромиться свого простого походження, не пнеться в дони. Він справедливий і сповнений відповідальності губернатор острова.

(Санчо Панса; «Дон Кіхот...» Сервантеса)

IV Вал

1) Коли героєві довелося вибирати між життям довгим, але бездіяльним, і коротким, зате звияжним, він обрав – коротке.

2) Його помста за смерть друга страшна: убивши супротивника, він наказує його тіло волочити навколо могили друга.

3) Його вразливе місце – п'ята.

(Ахілл, «Іліада» Гомера)

V Вал

1) На початку твору він сердечний і ніжний юнак, який вірить у

справедливість світобудови.

2) Герой переживає одну за одною зраду близьких йому людей, він розуміє, що світ навколо нього брехливий і лицемірний.

3) Він опиняється перед страшною необхідністю вбити людину. Але душа його не готова до цього. Звідси зволікання і страждання.

(Гамлет, «Гемлет» Шекспіра)

VI Вал

1) Йому належать слова: Невже ви вважаєте, лихий би його брав, що на мені легше грати, ніж на флейті? Звітть мене яким завгодно інструментом, ви можете мене розладнати, але не грати на мені.»

2) Вислів цього драматичного героя щодо сенсу людського буття найчастіше згадуємо у хвилини непростого життєвого вибору.

3) Живе цей герой у замку в Ельсінорі.

(Гамлет, «Гамлет» Шекспіра)

VII Вал

1) У творі постійно виникає розбіжність між тим, що може і чого прагне герой.

2) Він поєднує риси комічного і трагічного.

3) У своїх безглузвих вчинках він виявляє своєрідну велич духу, присвячуючи своє життя знищенню зла, і намагається знищити його там, де воно є, і там, де йому лише ввижається.

(Дон Кіхот, «Дон Кіхот» Сервантеса)

VIII Вал

1) Вона енергійна жінка, мудра у своєму почутті, активна в боротьбі за щастя.

2) Щоб уникнути шлюбу з нелюбом, погоджується на не зовсім безпечний план.

3) Вона ніжно кохає ворога.

IX Вал

- 1) Вона – жертва брехливого і злочинного світу.
- 2) Вона зрадила свого коханого тим, що не зберегла таємниці свого почуття від інших людей.
- 3) Краса і цнотливість – ось головні чесноти цієї героїні. Але їй не вистачає сили волі, самостійності в думках та рішеннях. Тому вона і гине.

(Офелія, «Гамлет» Шекспіра)

III тур: Назви твір за його уривком

I Вал

Підрихтувавши ось так зброю, спорудивши як слід шолома, прибравши ймення коневі своєму і собі самому, вважав наш рицар, що тепер за одним ділом стало – знайти собі даму до закохання...

(Сервантес «Дон Кіхот...»)

II Вал

Як не любов, то що ж це бути може? А як любов, то що ж таке вона? Добро? – Таж в ній скорбота нищівна! Зло? – Але ж муки ці солодкі, Боже!

(Франческо Петрарка)

III Вал

Для друга гідного душа на все готова: і в ноги вклониться, не вимовивши слова. Дізнатися хочеш ти, чи є на світі пекло? Є пекло: з підлою людиною розмова.

(Омар Хайям)

IV Вал

Дав-бо смертним я

Почесний дар – за це мене й засуджено:

В сухім стеблі сховавши, джерело вогню
Я переніс таємно, й людям сталося
Воно на всі мистецтва їх навчителем

(Есхіл «Прометей закутий»)

V Вал

Добраніч, любий! Теплий подих літа
Нехай цю бруньку ніжнього кохання
Оберне в пишну квітку запашну,
Коли з тобою зідемося ще раз.
Добраніч! Хай у тебе переллється
Той мир, що вщерть моє сповняє серце!

(Шекспір «Ромео і Джульєтта»)

VI Вал

На півшляху свого земного світу
Я трапив у похмурий ліс густий,
Бо стежку втратив, млою оповиту.

(Данте «Божественна комедія»)

VII Вал

О божевільний! Завзяття загубить тебе! Не жалієш ти не дитяти свого, ні мене безталанної, - скоро стану вдовою я, скоро зживуть тебе з світу ахеї, разом напавши...

(Гомер «Іліада») Гектор і Андромаха

VIII Вал

Листи уже з печатями, й наказ в руках у двох моїх товаришів, яким я вірю, мов гадюкам підлим. Вони мені проторять шлях до пастки. Нехай. Ну й сміху буде, як грабар на власному підкопі підірветься.

(«Гамлет» Шекспіра)

IX Вал

Перше діло, синку мій, бійся Бога, у Божім бо страху почин мудрості, а як будеш мудрий, то ні в якій речі не змилишся. Друге – пильнуй завше, хто ти єсть такий, пізнай самого себе, а то найтрудніше з усіх пізнань.

(Сервантес «Дон Кіхот»)

III Підсумок гри. Визначення переможці.

IV Домашнє завдання

2.6.Людина в життєвих випробуваннях

Урок 1. Роман Д.Дефо «Життя та надзвичайні пригоди Робінзона Крузо». Історія створення роману. (6 клас)

Мета: Ознайомити учнів з окремими фактами біографії письменника, з історією створення роману; викликати інтерес до книги, підтримувати міжпредметні зв'язки.

Обладнання: портрет, текст.

Хід уроку

I. Організація класу. Мотивація діяльності:

- Що уявляєте, коли чуєте вираз «Пригоди», «Пригодницький роман»?
- Чи читали пригодницькі твори? Які?
- Чи завжди це вигадані історії?
- Жан-Жак Руссо: «Робінзон Крузо – це перша книга, яку варто прочитати кожній людині, як тільки вона навчиться читати за букварем».

Спробуємо з'ясувати, чи так це?

II. Вивчення нового матеріалу.

1. Слово вчителя про письменника. (Епіграф, дошка)

«Мінливих доль таких
Ніхто, майбуть, іще не знав.
Разів тринадцять багатів,
Та знов бідним ставав»

(Д.Дефо про себе)

Прожив 71 рік. Батько купець. Вчився в церковному коледжі, вивчав іноземні мови, астрономію, географію, історію. Хотів стати багатим, побачити світ, стати відомим. (Цитата с.104 підручника)

Потім торгував, багато їздив у Францію, Італію. Пірати грабували.

В 30 років починає писати: сатиричні вірші, статті по торгівлі, мореплавству та інше. Сам видавав газету. Всього написано 500 творів (412 серед них роман «Робінзон Крузо»).

Не все подобалося владі, переслідували (цитата ст..105):

«Незважаючи на переслідування, переховування, залишався життєлюбною, активною людиною, борцем за справедливість.»

Доньці писав: «Відчуваю, що подорож доходить до кінця. Бажаю вам у небезпечному плаванні по життєвому маршруту свіжого вітру і прибуття у порт вічного призначення без будь-якого шторму».

Слава до письменника прийшла після смерті.

2.Робота над теорією літератури. Пригодницький роман

Епос – оповідний рід художньої літератури.

Форми епосу: оповідання, повість, поема, роман.

Роман – великий прозовий твір, у якому широко охоплені життєві події, розкрито історію формування характерів.

3.Робота з підручником. Читання історії створення роману (ст..106-107)

Робінзонада – різновид пригодницької літератури, у якому зображено життя та діяльність героїв, що опинилися поза цивілізацією.

Перекладали: Б.Грінченко, Т.Шевченко.

Домашнє завдання: читати роман ст.108-118 (підручника). Переказувати історію життя Робінзона на Острові.

Уроку 2. Історія життя Робінзона на безлюдному острові та історія цивілізації

Мета: перевірити знання тексту, вчити стисло переказувати, виховувати самостійність, співпереживання з героєм.

Обладнання: текст, ілюстрації.

Хід уроку

I.Актуалізація вивченого.

Гра «Вірю не вірю». Якщо «вірю» - сплесніть руками.

1. Дефо був проповідником, як і хотіли батьки. (Ні)
2. Прізвище Фо вказувало на просте походження. (Так)
3. Д.Дефо був байдужим до політики. (Ні)
4. Дефо написав близько 120 творів.(Ні)
5. Повна назва роману про Р.Крузо складається із 58 слів. (Так)
6. Твір, який приніс авторові славу, був написаний у 1819 році. (Так)
7. Прототипом Крузо був О.Селькірк.(Так)
8. Дефо називав справжнім автором твору самого Р.Крузо.(Так)
9. Сам письменник любив пригоди.(Так)

II. Робота на уроці.

1. Перевірка домашнього завдання.

Завдання: словесно малювати картини, зачитувати цитати.

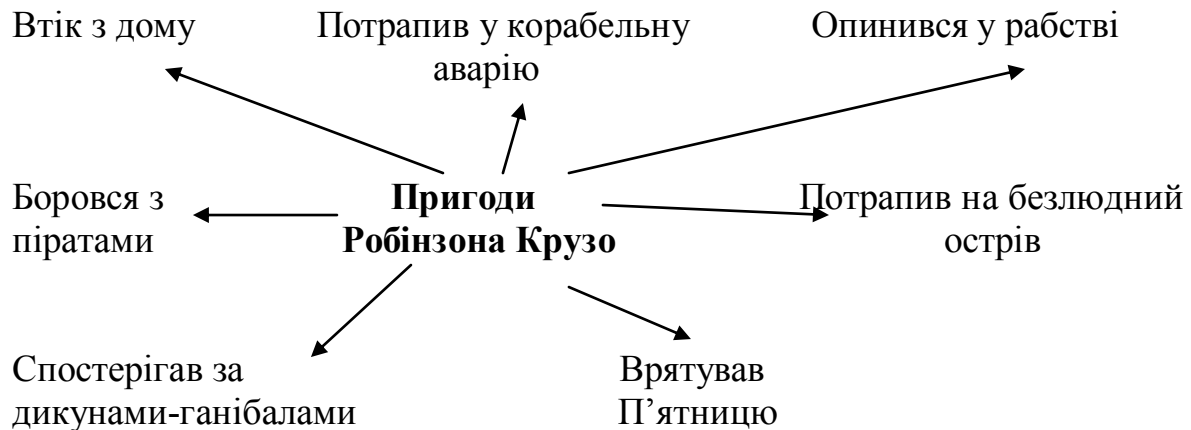
1. Що таке «Пригодницькі твори», «Робінзонада»? Які знаєте»
1954 р. – «Володар мух» Вільяма Голдінга (пригоди підлітка на острові)

1971 р. – Мішель Турньє «П'ятниця, або життя дикуна».

В Німеччині – 40 робінзонад.

Чому улюбленим героєм Скруджа був Робінзон?

2. Складання «Гроно» Пригоди Р.Крузо»»

3. Стисло переказати, як веде себе герой у кожній із пригод, його почуття. (Цитування)

4. Ланцюжок дій Робінзона на острові:

- 1) збудував житло – ст..13 (старий підручник II том);
- 2) полював на тварин – ст..14;
- 3) приручив тварин – ст..14;
- 4) шив одяг – ст..14;
- 5) зробив календар – ст..14-15;
- 6) робить меблі – ст..15;
- 7) сіяв зерно – ст..15;
- 8) молов муку – ст..16;
- 7) виготовляв посуд – ст..16;
- 8) пече хліб – ст..16;
- 9) робить пірогу – ст..17 (4 рік)

III. Підсумок урок:

- Завдяки чому герой пристосувався до нових умов життя? (працьовитість, старанність, винахідливість)
- Як ставився до природи? (розумно користувався її благами, вивчав)
- Якою була праця Робінзона? (свідомою, приносила насолоду, давала плоди)
- Що змусило повірити у необхідність розуму? (людині потрібні знання, щоб вижити).

IV. Домашнє завдання: читати до кінця.

Урок 3. Робінзон і П'ятниця.

Мета: узагальнити проблеми морального вдосконалення людини, проблеми цивілізації, стосунків між людьми.

Хід уроку

I. Актуалізація вивченого.

1. Складання ланцюжка розвитку людства:

Житло: дерево → намет → печера → фортеця

Їжа: м'ясо диких кіз → молоко, сир, масло → рослинна їжа (хліб, рис)

Побут: речі з корабля → виробництво посуду → кошики, меблі → одяг

2. Які риси характеру допомогли вижити Р.Крузо:

Висновок: чи можемо погодитися із словами Сенеки:

«Найвища і найкраща влада – це влада людини на самим собою».

II. Мотивація роботи.

А ще порушуються питання: стосунки людей різних рівнів цивілізації.

III. Робота на уроці.

1. Рольова гра «Як мене врятував Робінзон». (Сповідь героя)

2. Цитування:

- Як абориген виявив свою прихильність до рятівника? (120 стор.) Впав навпочіпки. Ногу Робінзона поставив собі на голову.

- Чому навчив Робінзон П'ятницю? (стор 121) Всього корисного. Той був кмітливий.

- Чим пояснюється різниця у поведінці цих персонажів? (господар - слуга)

- Чи зміг Робінзон у ставленні до П'ятниці вести себе по іншому? Ні, йому прикро за колоніальну політику своєї країни. Він забрав П'ятницю до Англії.

«Дикуни, такі ж люди, як і білі».

IV. Підсумок роботи.

- Що нового в життя Р.Крузо внесла поява П'ятниці? (стор.23)

- Які риси найбільше цінує Робінзон в П'ятниці? (стор.25-26)

- Що доставляло радість Р.Крузо? (стор.31)

V. Домашнє завдання: відповідь на запитання № 8 стор.126 підручника (письмово). Яких висновків дійшов Робінзон за час перебування на острові?

Урок 4. Зв'язне мовлення. Твір-роздум: «У чому популярність роману Д.Дефо?»

Мета: підсумок вивченого, розвивати навички зв'язно формувати свою думку, виховувати кмітливість, працелюбність.

Хід уроку

I. Мотивація роботи:

Чи сподобався вам твір?

Які питання виникали у вас при читанні?

Завдання: спробуємо узагальнити вивчене.

II. Робота на уроці.

1. Робота в групах. Узагальнення змісту.

2.

Прийом «шість капелюшків»

1. Білий – мислимо фактами (Що відомо про Робінзона?)

2. Жовтий – позитивне у романі. (Що і чому сподобалося?)

3. Чорний – складне, незрозуміле, проблематичне. (Що було складним для розуміння дій героя?)

4. Червоний – емоції, переживання. (Що відчули, читаючи твір?)

5. Зелений – творче мислення. (Чи змогли б поставити себе на місце героя?)

6. Синій – філософський, узагальнення усіх виступів. (Чому вчить роман Дефо, що треба запам'ятати?)

Прийом «Кошик»

У млинок – кидаємо те, що розважило. Розважило, визвало посмішку, коли читали про Крузо.

У смітник – неправильне у поведінці героя. Що Крузо вчинив неправильно?

У валізу – що візьмемо з собою у життя. Риси характеру, які вчинки були для вас прикладом, можуть знадобитися у житті?

III. Підсумок уроку. Письмова відповідь. У чому популярність твору?

IV. Домашнє завдання.

Додатковий матеріал:

Доведіть, що віра в силу пізнання, науку допомогла герою протидіяти обставинам?

Чому чилійці назвали іменами Крузо і Селькірка два острови в Тихому океані?

Що сталося б, якби Робінзон занепав духом?

Придумайте діалог Робінзона із сином.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Утянська Т.С. – Формування і розвиток читацької компетенції школярів, управління школою, 2009 №7;
2. Анікіна Т. – Формування інформаційної компетентності учнів, школа, 2009 №10;
3. Кривцова Н. – Формування компетентного читача, сучасна школа України, 2010, №9;
4. Компетентність учителя зарубіжної літератури, Реалізації на уроці, Київ, «Шкільний світ» 2009р.;
5. Ніколенко О., Куцевол О. - Сучасний урок зарубіжної літератури, Київ, Видавничий центр «Академія», 2003р.